

*Ο ναχιγιές Μυλοπόταμος
στα χρόνια του Κρητικού Πολέμου*

ΤΙΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ μας για τον πληθυσμό και τους οικισμούς της Κρήτης κατά την τουρκοκρατία τις οφείλουμε στο μακαρίτη Νικόλαο Σταυρινίδη, ο οποίος τις εντόπισε στους ιεροδικαστικούς κώδικες που φυλάσσονταν στο Μεταφραστικό Γραφείο Ηρακλείου. Αναγνωρίζοντας από τους πρώτους τη σπουδαιότητα των οθωμανικών καταστιχώσεων, τις μετάφρασε και τις ενσωμάτωσε στους τόμους των μεταφράσεων, το μνημειώδες αυτό έργο που μας παρέδωσε. Επιτρέψτε μου να υπογραμμίσω ότι οι πέντε τόμοι των μεταφρασμένων τουρκικών εγγράφων είναι έργο ενός ανδρός που εργάστηκε υπό εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες βιοπορισμού. Κίνητρο, η περισσή αγάπη για τον τόπο που τον δέχτηκε ως πρόσφυγα· στήριγμα, τα επιστημονικά του οράματα, η πνευματική παρουσία και η ηθική συμπαράσταση μιας μικρής παρέας φωτισμένων Κρητών, όπως ο Σ. Σπανάκης, ο Μ. Παρλαμάς, ο Α. Καλοκαιρινός κ.ά. Θέλω με τα λόγια αυτά να αποτείσω φόρο τιμής στο Νικόλαο Σταυρινίδη που με το έργο του υπήρξε ο πρόδρομος των οθωμανικών σπουδών στην Ελλάδα και να δηλώσω ότι θεωρώ ότι είμαι εξαιρετικά τυχερή που είχα την ευκαιρία να δουλέψω το καλοκαίρι του 1981, στο Ηράκλειο, δίπλα σ' αυτόν το σοφό άνθρωπο. Το ήθος και η γενναιοδωρία του παραμένουν για μένα πάντα το ύψιστο παράδειγμα.

Ήδη στον πρώτο τόμο των *Τουρκικών ιστορικών εγγράφων τῶν ἀφορώ-
ντων εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Κρήτης*, ο Σταυρινίδης περιέλαβε την απο-
γραφή του κεφαλικού φόρου που πλήρωναν τα χωριά Μυλοποτάμου,
κατά το έτος 1671¹. Η απογραφή τούτη, πλαισιωμένη από ορισμένες

* Ο τίτλος της ανακοίνωσης που αναγράφεται στο πρόγραμμα των εργασιών του Συνεδρίου *Ο Μυλοπόταμος στα χρόνια της οθωμανικής κατάκτησης* άλλαξε με ευθύνη της συγγραφέως.

1. ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗΣ 1975, 329-331.

άλλες ανέκδοτες, προγενέστερες και μεταγενέστερες αυτής του 1671, τις οποίες εντόπισα στο Οθωμανικό Αρχείο Πρωθυπουργίας στην Πόλη, θα αποτελέσουν το αντικείμενο της ανακοίνωσής μου. Τα κατάστιχα με τα οποία θα ασχοληθώ διαιρούνται σε δυο κατηγορίες: κατάστιχα κεφαλοχάρατσο, στα οποία καταγράφονται κατά χωριό τα ονόματα των φορολογουμένων που υποχρεώνονται στην καταβολή κεφαλικού φόρου και φορολογικά κατάστιχα, στα οποία καταγράφεται ο φορολογούμενος πληθυσμός και οι φόροι επί της παραγωγής.

Και οι δυο κατηγορίες πηγών μας επιτρέπουν να σχηματίσουμε εικόνα της οικιστικής συγκρότησης και υποβάλλουν ενδεκτικά μεγέθη για το δημογραφικό δυναμικό της Κρήτης στα χρόνια της κατάκτησης. Αποτυπώνουν ενδεικτικά το πληθυσμιακό μέγεθος των οικισμών, εφόσον καταγράφουν το φορολογούμενο πληθυσμό και όχι τον πραγματικό. Τα φορολογικά κατάστιχα, καθώς περιλαμβάνουν τα ποσά των φόρων, παρέχουν μια εικόνα που δίνουν για τη φύση των παραγωγικών δραστηριοτήτων ενός τόπου, εμμέσως επιτρέπουν εκτιμήσεις για τον όγκο των παραγόμενων προϊόντων βάσει επαγωγών, αφού εγγράφονται σ' αυτά οι εισπραττόμενες δέκατες και άλλοι αναλογικοί φόροι. Πρέπει να αναφέρω ότι στο Οθωμανικό Αρχείο Πρωθυπουργίας απέκινται πλείστες όσες φορολογικές απογραφές για την τουρκοκρατούμενη Κρήτη. Εύχομαι σύντομα κάποιος από τους νεότερους συναδέλφους του Πανεπιστημίου της Κρήτης και του Ινστιτούτου Μεσογειακών Σπουδών να τις συγκεντρώσει και να τις μελετήσει. Είναι μια οφειλή προς το νησί που φιλοξενεί τα πνευματικά αυτά ιδρύματα. Η ανακοίνωσή μου, επικεντρωμένη στο ναχιγιέ Μυλοποτάμου, βασίζεται σε ένα μικρό δείγμα του πλούσιου αυτού αρχειακού υλικού και έχει σκοπό να υποδείξει τις πληροφοριοδοτικές δυνατότητες των οθωμανικών καταστιχώσεων.

Αρχίζω από την αρχαιότερη οθωμανική καταστίχωση που εντόπισα, το *Taru Tahrir* 820². Στις 16 Νοεμβρίου 1646, μετά την άλωση του Ρεθύμνου, ο Χουσεΐν Πασάς³ διενέργησε απογραφή στην Κρήτη που διαιρούνταν σε 17 ναχιγιέδες. Το σαντζάκι του Ρεθύμνου αποτελούνταν από τέσσερις ναχιγιέδες, του Ρεθύμνου, του Μυλοποτάμου, του Αγίου Βασιλείου και του Αμαρίου. Ο ναχιγιέ Μυλοποτάμου περιελάμβανε 64 χωριά και 3.000 περίπου φορολογούμενους, κατανεμημένους σε δυο κατηγορίες, συγκεκριμένα σε 2.476 εστίες (*hane*) και 501 αγάμους (*sabi*). Ο χανές, λέξη της οποίας η αρχική σημασία είναι σπίτι, αντιστοιχεί στον

2. Το φορολογικό αυτό κατάστιχο αριθμεί 703 σελίδες και θεωρείται, κατά τον κατάλογο του Αρχείου, κατάστιχο που καταρτίστηκε στα χρόνια του Μεχμέτ Δ'. Ο Ersin Gülsoy το χρονολογεί περί το 1650, GÜLSOY 1997, XXVI-XXVII, και GÜLSOY 2001, 183-203.
3. SCHWARZ 1982, 117-129.

αρχηγό της οικογένειας, ενώ το σύνολό τους αντιστοιχεί σε ό,τι αποτελούσε για την οθωμανική δημοσιονομική αντίληψη τον ενεργό αρσενικό χριστιανικό πληθυσμό.

Τα χωριά στην πλειονότητά τους ήσαν ολιγοπληθή. Το ήμισυ του φορολογούμενου πληθυσμού στο ναχιγιέ Μυλοποτάμου συγκεντρωνόταν σε οικισμούς που αριθμούσαν ως 40 οικογένειες. Μόνο 16 από τα 64 χωριά ξεπερνούσαν τις 40 οικογένειες. Μεγαλύτερα, με πάνω από 80 σπίτια, εμφανίζονταν μόνον οκτώ χωριά: Έρφος ή Έρφοι, Λαγκά, Μαργαρίτες, Ανώγεια, Καμαρωτή, Δαμάστα, Αξός και Μελιδόνι⁴. Σ' αυτά τα 16 συνολικά μεγάλα χωριά συγκεντρωνόταν ο μισός πληθυσμός του Μυλοποτάμου. Τόσο τα ονόματα όσο και ο αριθμός των χωριών ελάχιστα διαφοροποιούνται από αυτά που σημειώνουν οι βενετικές απογραφές του περασμένου αιώνα, του Barozzi (1577) και του Καστροφύλακα (1583), στις οποίες καταγράφονταν αντιστοίχως 66 και 63 χωριά⁵.

Οι φόροι που βάρυναν την παραγωγή των δημητριακών και οσπρίων, του λαδιού και του μούστου ήταν δεκάτες και καταγράφονται σε φυσικές και χρηματικές αξίες. Στον κανονιστικό συνοδεύει την απογραφή, ορίζεται η αναλογία: δεκάτη και σαλαριγιέ (salarigiye) αντιστοιχούσαν στα 2/15 της παραγωγής. Με βάση αυτήν την αναλογία είναι δυνατό να αναχθούμε σε ορισμένα ενδεικτικά μεγέθη αγροτικής παραγωγής. Η ετήσια, λοιπόν, παραγωγή δημητριακών δε φαίνεται να ξεπερνούσε κατά μέσον όρο τις 700 περίπου οκάδες γέννημα ανά οικογένεια, γεγονός που υποδεικνύει τη δυσχέρεια να καλυφθεί το ζωτικό ελάχιστο που απαιτούσε η διατροφή των μελών μιας οικογένειας και η σπορά. Δίπλα στην ελλειμματική παραγωγή σιτηρών, το κρασί και το λάδι συμπλήρωναν το πενιχρό εισόδημα του καλλιεργητή.

Αξίζει να γίνει μια παρατήρηση σχετικά με το φόρο του λαδιού. Το ποσοστό του φόρου του λαδιού υπερτερεί με μικρή διαφορά σε σχέση με το αντίστοιχο του κρασιού. Συνεπώς, ήδη στα 1650, αν δεχτούμε ότι αυτή είναι η χρονολόγηση του καταστίχου⁶, αρχίζουν να διαφαίνονται τα αποτελέσματα της πολιτικής της Γαληνοτάτης ως προς τη διάδοση της καλλιέργειας της ελιάς στην Κρήτη. Η ίδια απόκλιση στις τιμές των ποσοστών του φόρου λαδιού και κρασιού στον ναχιγιέ Μυλοποτάμου διαπιστώνεται και στους ναχιγιέδες Πεδιάδας, Σητείας, Μιραμπέλου, Χανίων και Σελίνου, γεγονός που υποδεικνύει την εξέλιξή τους σε ελαιοπαραγωγές περιοχές τα χρόνια που θα ακολουθήσουν. Τα αριθμητικά

4. Ο Σ. Ασδραχάς, επεξεργαζόμενος στοιχεία της απογραφής της Ανατολικής Κρήτης του έτους 1671, τα οποία δημοσίευσε ο Ν. Σταυρινίδης, παρατηρεί ότι υπερτερούν οι μικροί οικισμοί στο νησί. Βλ. ΑΣΔΡΑΧΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ 2003, 95.
5. ANDRIOTIS 1989, 50 και 93-95. Στα τέλη του 16ου αιώνα, η καστελανία Μυλοποτάμου περιελάμβανε 72 χωριά και είχε έδρα το Καστέλι Μυλοποτάμου, στη θέση του σημερινού Πανόρμου. Βλ. ΣΠΑΝΑΚΗΣ 1958, 328.
6. Βλ. σημ. 2.

στοιχεία των φόρων στα χωριά του Μυλοποτάμου παρατίθενται επεξεργασμένα στον πίνακα 1. Η φορολογία της αγροτικής παραγωγής και κτηνοτροφίας των χωριών, όπως παρουσιάζεται στο φορολογικό κατάστιχο ΤΤ 820, παρατίθεται στο Παράρτημα που συνοδεύει το κείμενο της ανακοίνωσης.

Η δεύτερη απογραφή που θα μας απασχολήσει είναι αυτή που έγινε αμέσως μετά την πτώση του Χάνδακα, το 1669. Αναφέρεται σ' αυτήν ο Ανδρέας Ανδρουλιδάκης-Κοπάσης:

... ἐγένετο ἀπογραφὴ τοῦ φορολογουμένου πληθυσμοῦ καὶ καταγραφὴ τῶν εἰς φορολογίαν ὑποκειμένων κτημάτων ἅμα τῇ κατακτήσει τῆς Κρήτης καὶ κατεστρώθη τὸ πρῶτον κτηματολόγιον εἰς δυὸ τόμους⁷.

Οι δυο τόμοι που αναφέρει στο κείμενό του ο Κοπάσης ἦσαν αντίγραφα των φορολογικών καταστίχων που φυλάσσονται σήμερα στο Οθωμανικό Αρχείο Πρωθυπουργίας της Πόλης, με τους αριθμούς Tapu Tahrir 822 και 825. Το ΤΤ 825 καταγράφει την Ανατολική Κρήτη και περιέχει

... τὴν καταγραφὴν τῶν ἰδιοκτησιῶν, ὅσαι κείνται ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Πεδιάδος, Μιραμβέλλου, Ρίζου, Μαλεβυζίου, Καινουρίου, Σιτείας, Ἱεράπετρας, Μέσα Λασιθι, Τεμένους, Πυργιωτίσσης καὶ Μονοφατζίου⁸.

Το ΤΤ 822 περιλαμβάνει τους λιβάδες Χανίων και Ρεθύμνου, δηλαδή το δυτικό τμήμα του νησιού. Τα κατάστιχα αυτά που αποτέλεσαν αντικείμενο μελέτης αρκετών ερευνητών ως σήμερα παραμένουν ανέκδοτα. Σε συνεργασία με το συνάδελφο Μουσταφά Ογούζ, ετοιμάζουμε την έκδοση του τμήματος του ΤΤ 822 που αφορά στο λιβά του Ρεθύμνου. Η έκδοση προγραμματίστηκε από την *Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Ρεθύμνου* για το 2006.

Όπως ειπώθηκε και παραπάνω, σ' αυτήν την πηγή καταγράφονται ονομαστικά οι κάτοικοι και τα περιουσιακά στοιχεία τους με κάθε λεπτομέ-

7. Στον κανονισμό που συνοδεύει την απογραφή ΤΤ 825 (σ. 2-5), σημειώνεται ότι έγινε απογραφή του πληθυσμού του υπόφορου σε κεφαλικό φόρο και απογραφή των φορολογούμενων γαιών. Κανονισμός υπήρχε και στο αντίγραφο που είδε ο Α. Ανδρουλιδάκης-Κοπάσης στα Χανιά. Αυτό φαίνεται να υπονοεί η φράση *δύναται τις να λάβη, ἐκ τῶν ἐν ἀρχῇ αὐτῶν δύο μακρῶν προοιμίων, ἀκριβῆ γνώσιν τοῦ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς κατακτήσεως εἰς τὴν νῆσον εἰσαχθέντος φορολογικοῦ συστήματος*. Βλ. ΑΝΔΡΟΥΛΙΔΑΚΗΣ-ΚΟΠΑΣΗΣ 1882, 3 και ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗΣ 1947, 87-93. Επίσης GÜLSOY, 2001, 200-203.

8. ΑΝΔΡΟΥΛΙΔΑΚΗΣ-ΚΟΠΑΣΗΣ 1882, 10.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1						
Φορολογούμενοι και φόροι στα χωριά του Μυλοποτάμου το 1650 (ΤΤ 820)						
Χωριά	ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΙ		ΦΟΡΟΙ			
	Οικογένειες	Άγαμοι	Σιτηρά	Μούστος	Λάδι	ΣΥΝΟΛΟ
Πρινές	10	2	7.200	400	400	11.000
Έρφοι	75	6	12.000	800	800	20.000
Ρουσαυλή	10		2.600	400	400	6.000
Σκουλούφια	40	5	12.400	1.200	1.600	20.000
Ρούπες	10		3.200	160	200	6.000
Αλφά	28	7	3.000	160	200	6.000
Λαγκά	118	39	8.200	1.600	2.000	20.000
Μαργαρίτες	150	30	1.100	800	200	10.000
Πέραμα	40	3	7.200	400	400	12.000
Ορθές	59	18	3.600	400	400	10.000
Καλαντερέ	49	22	8.400	2.400	4.000	20.000
Καλαμάς	10	2	6.200	800	800	12.000
Πασαλίτες	42	7	10.500	2.400	2.000	21.000
Μελισσουργάκι	12	3	7.200	800	800	12.000
Γαρίπας	20	7	5.200	160	200	8.000
Κεραμωτά	30	9	4.100	200	400	8.000
Χουμέρι	36	14	7.200	800	800	12.000
Κρασούνας	34	9	6.200	800	800	12.000
Αβδανίτες	30	4	3.200	160	200	7.000
Αλιάκες	28	4	4.000	800	400	8.000
Κεφάλι	30	6	3.100	400	400	7.000
Καστρί	18	5	3.200	400	400	7.000
Αβδελάς	23	3	8.200	800	600	14.000
Αργουλιό	15	4	3.200	400	400	7.000
Άγιος Μάμας	50	14	8.300	800	1.000	15.000
Άγιος Ιωάννης	40	11	8.200	800	800	14.000
Κάλυβος	41	4	8.200	1.600	1.000	15.000

ΠΙΝΑΚΑΣ 1						
Φορολογούμενοι και φόροι στα χωριά του Μυλοποτάμου το 1650 (ΤΤ 820)						
Χωριά	ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΙ		ΦΟΡΟΙ			
	Οικογένειες	Άγαμοι	Σιτηρά	Μούστος	Λάδι	ΣΥΝΟΛΟ
Κράνα	40	13	8.200	800	600	14.000
Οζού	47	6	13.000	3.200	4.000	25.000
Ανώγεια	154	25	28.000	2.400	2000	40.000
Σίσαρχα	25	3	3.000	160	200	6.000
Αστυράκι	29	3	2.900	160	200	6.000
Καμαριώτης	84	16	8.700	3.200	6.000	25.000
Μάραθος	22	8	2.890	160	200	6.000
Φόδελε	30	8	3.200	160	200	7.000
Γαλνιοί	14	7	3.200	160	200	6.000
Σίσεσ	22	8	7.200	800	400	12.000
Αλόιδες	24	4	7.400	1.600	2.000	14.000
Λαμάστα	78	15	12.000	1.600	1.200	22.000
Χώνος	41	13	11.000	1.600	1.000	18.000
Αΐμονας	40	13	11.000	1.600	1.000	1.800
Ασύροτοι	33	6	6.200	800	800	12.000
Αγρίδια	56	22	10.600	1.600	2.000	20.000
Μακρυγιάννη	17	1	7.400	800	800	12.000
Λιβάδια	23	3	3.500	160	200	7.000
Κλεψίμια	13	5	3.800	160	200	7.000
Φαράτσι	62	6	4.800	800	400	11.000
Βενί	28	5	6.200	800	400	11.000
Αξός	75	21	11.000	1.600	2.000	22.000
Γάραζο / Νησί	51	12	7.400	800	1.000	14.000
Μουρτζιανά	9		3.700	400	200	7.000
Επισκοπή	26	6	5.600	1.600	4.000	14.000
Δαφνέδες	22	2	5.200	800	400	10.000
Δαμοβόλου	42	6	4.700	800	600	11.000

ΠΙΝΑΚΑΣ 1						
Φορολογούμενοι και φόροι στα χωριά του Μυλοποτάμου το 1650 (ΤΤ 820)						
Χωριά	ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΙ		ΦΟΡΟΙ			
	Οικογένειες	Άγαμοι	Σιτηρά	Μούστος	Λάδι	ΣΥΝΟΛΟ
Αγιά	23	2	3.200	1.600	200	7.000
Σπανοκέφαλο	16		2.300	160	200	5.000
Βλυχάδα	15		3.200	160	200	6.000
Μελιδόνι	84	6	3.300	800	400	12.000
Εξάντης	35	4	6.400	800	1.000	12.000
Αχλαδέ	36		4.200	800	1.000	12.000
Σκεπαστή	35		4.200	800	1.000	12.000
Ρουμελί	13	4	7.000	800	1.000	12.000
Δαλαμπέλο	30	4	6.400	1.600	1.200	14.000
Αγγελιανά	34	6	200	32	40	2.000
ΣΥΝΟΛΟ	2.476	501	407.290	57.112	60.040	774.800

ρεια, δηλαδή καταγράφονται τα χωράφια, τα αμπέλια, τα περιβόλια, οι κήποι, τα ελαιόδεντρα που έχει στην κατοχή του ο κάθε χωρικός. Δικαίως ο Κοπάσης τη χαρακτήρισε *πρώτον κτηματολόγιον*. Καταγράφονται επιπλέον οι μοναχοί και η κτηματική περιουσία μονών και μετοχίων⁹. Συνεπώς, χάρη στην πηγή αυτή, έχουμε στη διάθεσή μας τις σχετικές πληροφορίες για την ύπαρξη και το καθεστώς των θρησκευτικών ιδρυμάτων στην περιφέρεια Μυλοποτάμου. Για παράδειγμα, επιβεβαιώνεται από την οθωμανική αυτή απογραφή η πληροφορία ότι η μονή Χαλέπας ήταν εξαρτημένη από τη μονή Βωσάκου¹⁰. Ως μετόχι Βωσάκου καταγράφει ο καταστιχωτής τη μεγαλύτερη σε πληθυσμό μονή του ναχιγιέ Μυλοποτάμου (32 μοναχοί).

Μετά την απογραφή της κτηματικής περιουσίας των κατοίκων του χωριού, δίνεται η συνολική έκταση των καλλιεργημένων γαιών (χωράφια, αμπέλια), η έκταση των ακαλλιεργητών που κι αυτές φορολογούνται, καθώς και ο αριθμός των ελαιοδέντρων και λοιπών δέντρων. Κατα-

9. Όπως μπορεί να διαπιστώσει κανείς στον πίνακα 2, καταγράφονται έξι μετόχια και επτά μονές. Ο γραφέας δηλώνει την τοποθεσία τους, σημειώνοντας το πλησιέστερο προς αυτά χωριό για παράδειγμα: Μοναστήρι Αγίου Στεφάνου στα σύνορα του χωριού Μελισσουργάκι.

10. ΨΙΛΑΚΗΣ 1993, 87.

μέτρηση 35.000 ρίζες λιόδεντρα στο ναχιγιέ του Μυλοποτάμου. Μετά την καταγραφή των περιουσιακών στοιχείων των χωρικών, ακολουθούν οι φόροι σιτηρών, μούστου και λαδιού που εκφράζονται σε φυσικές και χρηματικές αξίες. Ο φόρος (*harac-i mikaseme*) αντιστοιχεί στο 1/5 της αγροτικής παραγωγής. Με επαγωγές οδηγούμαστε σε ενδεικτικά μεγέθη της παραγωγής σιτηρών, οίνου και λαδιού. Επεξεργαζόμενη τα δεδομένα του καταστίχου ΤΤ 825, επιχειρήσα σε παλαιότερη εργασία μου να βρω τη σχέση οινοπαραγωγής και ελαιοπαραγωγής στη μόλις κατακτημένη από τους Οθωμανούς Κρήτη¹¹. Ο πίνακας 2 παρουσιάζει τους φόρους των απογραφομένων 81 οικισμών, μονών και μετοχιών του Μυλοποτάμου το 1669¹².

Στην απογραφή αυτή διαπιστώνεται αύξηση στον αριθμό των φορολογουμένων οικογενειών του Μυλοποτάμου σε σχέση με τον αντίστοιχο της προηγούμενης του 1650· αυξημένος είναι, όπως θα δούμε και σε σχέση με τους αριθμούς που καταγράφουν τα κατάστιχα του κεφαλοχάρατζου, τα οποία έπονται χρονολογικά. Είκοσι χρόνια μετά την κατάληψη του Ρεθύμνου, καταγράφονται οι 4.264 φορολογούμενοι στο ναχιγιέ Μυλοποτάμου. Το 1650, καταγράφησαν περί τις 3.000 φορολογούμενες εστίες. Η παρατηρούμενη αύξηση κατ' ουδένα τρόπο δε μπορεί να αποδοθεί σε φυσική δημογραφική αύξηση. Μια στέρεη ερμηνεία απαιτεί να διαπιστωθεί αν, μετά την πτώση του Χάνδακα, παρατηρείται παράλληλη αύξηση του φορολογούμενου πληθυσμού και σε άλλες διοικητικές περιφέρειες του νησιού και αν ναι, σε ποιες. Από το αποτέλεσμα μιας τέτοιας έρευνας θα κριθεί, αν τα αίτια της παρατηρούμενης αύξησης πρέπει να αποδοθούν για παράδειγμα σε ενδεχόμενες μετακινήσεις πληθυσμού, σύννητες φαινόμενο σε πολεμικές περιόδους.

Ο αριθμός των 1950 φορολογουμένων οικογενειών, στο ναχιγιέ Μυλοποτάμου, το 1670, οι οποίες πληρώνουν κεφαλοχάρατζο σύμφωνα με το κατάστιχο ΤΤ 980¹³, με οδηγεί στην υπόθεση ότι το σύγχρονό του φορολογικό κατάστιχο, ΤΤ 822, για το οποίο συζητάμε, πολύ πιθανώς να απογράφει το σύνολο των ραγιάδων, δηλαδή να απογράφει όλους τους υπόχρεους σε φόρο. Η σημείωση ενός άλλου καταστίχου κεφαλι-

11. ΒΑΛΤΑ 2000, 143-164.

12. Αγοραπωλησίες στα χωριά του ναχιγιέ Μυλοποτάμου το 1670-1671 καταγράφονται στον τρίτο κώδικα του Ιεροδικείου Ηρακλείου. Βλ. ΚΑΡΑΝΤΖΙΚΟΥ ΚΑΙ ΦΩΤΕΙΝΟΥ 2003.

13. Σύμφωνα με το κατάστιχο ΤΤ 980 οι φορολογούμενοι στο λιβά του Ρεθύμνου είναι:

Επαρχίες	<i>hane</i>	<i>ala</i>	<i>evsat</i>	<i>edna</i>
Ρέθυμνο	2.359	1.416	875	68 hane
Μυλοπόταμος	1.950	1.371	492	87 hane
Αμάρι	907	474	329	104 hane
Άγιος Βασίλειος	950	546	301	157 hane
ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ	6.166	3.807	1.997	416 hane

Τον ίδιο αριθμό κεφαλοχάρατζων, δηλαδή 1.950, στο ναχιγιέ Μυλοποτάμου σημειώνει και η απογραφή που δημοσίευσε ο Ν. Σταυρινίδης. Βλ. σημ. 1.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2						
Απογραφή περιουσιακών στοιχείων των φορολογουμένων στα χωριά του Μυλοποτάμου το 1669						
Χωριά	Φορολογούμενες Οικογένειες	Χωράφια	Αμπέλια	Λιόδεντρα	Ακαλλιέργητες εκτάσεις	Κήποι
Μυλοπόταμος	59	443,5		652	100	
Δαλαμπέλο	40	209,5	12,5	668	7	
Αλφά	34	287,5	34	372	8	
Λαγκά	119	392	143,5	872	50	
Αΐμονας	74	350,5	105	116	25	
Φόδελε	23	104,5	24,5	4	15	
Γαλήνοι	12	44,5	4		50	
Δαμάστα	87	579,5	104,5	128	50	
Αξός	108	240,5	156,5	150	50	
Βενί	31	219	25,5	55	50	
Σίσαρχα	15	48,5	15,5	30		
Κάμαρη	13	51	5	35	35	
Αστυράκι	32	113	15		115	
Καμαριώτης	64	144,5	77,5	3	100	
Μετόχι Βωσάκου	32	56	19	5	15	
Μετόχι Varsamatu	5	19	7			
Αγγελιανά	47	270	85,5	413	18	
Μάραθος	17	83	45	58	20	
Χώνος	45	239	72	39	65	
Ασύροτοι	34	65,5	45,5	33	50	
Αργίδια	9	188	48,5	105	25	
Σίσεσ	27	163,5		67	100	
Πρινές	37	327	23,5	834	50	
Ρούπες	29	121	2	444	10	
Ρουσαυλή	73	171,5		355	10	
Σκουλούφια	103	218	60	1.490	90	
Έρφοι	76	79	19,5	163	15	

ΠΙΝΑΚΑΣ 2						
Απογραφή περιουσιακών στοιχείων των φορολογουμένων στα χωριά του Μυλοποτάμου το 1669						
Χωριά	Φορολογούμενες Οικογένειες	Χωράφια	Αμπέλια	Λιόδεντρα	Ακαλλιέργητες εκτάσεις	Κήποι
Μακρυγιάννη	19	79	19,5	163	15	
Κλεψίμια	17	56,5	16	124	10	
Αλόιδες	14	65	5,5	4	50	
Φαράτσι	61	247,5	35	371	100	
Πέραμα	77	482	68	799		13
Μελιδόνη	209	791	161,5	824	20	
Αχλαδέ	114	529,5	64	518		
Ρουμελί	46	251,5		642	100	
Σκεπαστή	52	175		406	150	
Εξάντης	98	287,5	7	451	100	
Βλυχάδα	34	109,5		60	50	
Αγιά	81	158	14	598	100	
Σπανοκεφάλι	36	76	2	396	50	
Καλανδαρέ	85	223	65	1.189	50	
Γάραζο και μετόχι Ομάλα	107	344,5	125,5	1.113		
Μονή Χριστού και Αικατερίνης (χωριό Λαγκά)	9	18	55			1
Μονή Αγίας Κυριακής (χωριό Γάραζο)		6	44	405		
Μονή Χριστού	4	2,5	23	77		
Μονή Σταυρού (χωριό Σίσες)	5	55,5	141,5	233		
Μονή Παντελεήμονος	4	21	57,5	39		
Μονή Αγίου Ιωάννη Ατάλης (χωριό Αχλαδιά)	10	29,5	129	243		
Μονή Αγίου Στεφάνου (χωριό Μελισσουργάκι)	3	8,5	46,5	374		
Καλαμάς	62	189	20	1.054	10	2

ΠΙΝΑΚΑΣ 2						
Απογραφή περιουσιακών στοιχείων των φορολογουμένων στα χωριά του Μυλοποτάμου το 1669						
Χωριά	Φορολογούμενες Οικογένειες	Χωράφια	Αμπέλια	Λιόδεντρα	Ακαλλιέργητες εκτάσεις	Κήποι
Ορθές	81	351,5	100	954	17	2
Μαργαρίτες	278	1339,5	530,5	2.915	70	3,5
Μετόχι Σίσες	21	79	10,5	122		
Μουρτζανά	64	124,5	69,5	913		
Δαφνέδες	49	141	82,5	671	100	
Λιβάδια	94	220,5	37	20	450	
Μετόχι Αμμουδάρα	6	18,5	19,5	2	20	
Κράνα	58	146	41	24	40	
Οζού	56	104,5	50	36	70	
Κάλυβος	36	99,5	27	37	32,5	
Άγιος Γιάννης	42	118,5	14	281	41	
Άγιος Βασίλειος (χωριό Φόδελε)	2	50			100	
Επισκοπή	36	428		343		
Λοχριά	4	80	8	20	30	
Ανώγια	188	246	374,5		100	
Μετόχι Αγία Παρασκευή Βουζούλια	7	99	60			
(;)	67	261	54	649	18	
Κεφάλι	67	171,5	19	781	4	0,5
Αλιάκες	67	177,5	9	1.098	19	
Δαμαβόλου	81	248	65	711	25	
Αβδανίτες	98	223,5	83,5	1.036	27	
Καστρί	34	66	5	229	100	
Αργουλιό	64	76	24,5	281	120	
Άγιος Μάμας	110	175	45,5	806	100	
Αβδελά	52	128,5	30	210	60	

ΠΙΝΑΚΑΣ 2						
Απογραφή περιουσιακών στοιχείων των φορολογουμένων στα χωριά του Μυλοποτάμου το 1669						
Χωριά	Φορολογούμενες Οικογένειες	Χωράφια	Αμπέλια	Λιόδεντρα	Ακαλλέργητες εκτάσεις	Κήποι
Κεραμωτά	44	133,5	19,5	729	14	
Κρασούνα	47	251	8	1.382	18	
Χουμέρι	64	260	63	1.676	25	
Γαρίπας	36	84,5	10,5	198	90	
Μελισσουργάκι	24	69,5	8,5	216	100	
Πασαλίτες	77	310,5	31	1.384	150	
ΣΥΝΟΛΟ	4.264	15.608,5	4.284,5	34.953	3.868,5	22

κού φόρου του Οθωμανικού Αρχείου Πρωθυπουργίας (MAD 7412), του 1667, συνηγορεί υπέρ αυτής της υπόθεσης, διότι αναφέρει την αναλογία με την οποία οι 2.556 φορολογούμενοι των χωριών του Μυλοποτάμου πλήρωναν το χαράτσι τους: στους δυο χανέδες αναλογούσε ένα κεφαλοχάρατσο. Συνεπώς παραπέμπει σε 5.000 περίπου φορολογητέες οικογένειες. Κατά πάσαν πιθανότητα, λοιπόν, ο αριθμός των 4.250 χανέδων στο ναχιγιέ Μυλοποτάμου, ο οποίος σημειώνεται στο ΤΤ 822, υποδηλώνει το κατώτατο όριο των χριστιανικών οικογενειών ως τάξη πληθυσμιακού μεγέθους στη διοικητική αυτή περιφέρεια, το 1669.

Παρέθεσα τα παραπάνω παραδείγματα θέλοντας να υπογραμμίσω και πάλι ότι οι αριθμοί των οθωμανικών καταστιχώσεων σε καμιά περίπτωση δε δηλώνουν τα πραγματικά πληθυσμιακά μεγέθη, όχι γιατί δεν περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, τους μουσουλμάνους κατοίκους ή τους άνδρες των φρουρών, αλλά γιατί είναι δημοσιονομικά έγγραφα: καταγράφουν φορολογούμενους. Συνεπώς, μόνο αν λαμβάνεται υπόψη κάθε φορά η λογική που διέπει τη σύνταξή της κάθε φορολογικής καταστήχωσης, μπορούν να γίνουν εκτιμήσεις σχετικά με τάξεις μεγεθών στον οικισμένο χώρο και να σχηματιστεί μια ιδέα *grosso modo* για τον πληθυσμό. Όπως γίνεται αντιληπτό, άλλες είναι οι ανάγκες που επιβάλλουν την απογραφή γαιών και περιουσιακών αγαθών αμέσως μετά την κατάκτηση του νησιού και άλλη είναι η λογική που διέπει τον καταμερισμό του κεφαλικού φόρου στον πληθυσμό. Οι μειωμένοι αριθμοί των φορολογουμένων στα κατάστιχα του κεφαλοχάρατσο δεν οφείλονται πάντα σε εξισλαμισμούς, αλλά και σε μια δεδομένη κάθε φορά φορολογική πολιτική της αυτοκρατορίας απέναντι στους ραγιάδες της.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3				
Καταμερισμός του κεφαλικού φόρου στα χωριά Μυλοποτάμου το 1670				
Χωριά	<i>ala</i>	<i>evsat</i>	<i>edna</i>	ΣΥΝΟΛΟ
Μυλοπόταμος	18	4	1	23
Πρινές	9			9
Έρφοι	38	14	3	55
Ρουσαυλή	4	3		7
Ρούπτες	2			2
Σκουλούφια	17	7	2	26
Αλφά	15	9		24
Λαγκά	52	28	11	91
Μαργαρίτες	113	65	28	206
Ορθές	36	5		41
Καλανταρέ	22	13	1	36
Καλαμά	4	1		5
Πασαλίτες	11	5		16
Μελισσουργάκι	5	4	1	10
Χουμέρι	33	7		40
Κρασούνα	16	2		18
Κεραμωτά	12	4		16
Γαρίπας	9	2		11
Αβδελά	6	3		9
Αργουλιό	4	1		5
Άγιος Μάμας	46	15		61
Αβδανίτες	22	4		26
Αλιάκες	12	6	3	21
Δαμοβόλου	15	15		30
Κεφάλι	14	3		17
Επισκοπή	24	5	1	30
Μουρτζανά	10	3		13

ΠΙΝΑΚΑΣ 3				
<i>Καταμερισμός του κεφαλικού φόρου στα χωριά Μυλοποτάμου το 1670</i>				
<i>Χωριά</i>	<i>ala</i>	<i>evsat</i>	<i>edna</i>	ΣΥΝΟΛΟ
Δαφνέδες	18	6		24
Γάραζο	52	11	2	65
Άγιος Ιωάννης	23	3		26
Κάλυβος	14	3	2	19
Λιβάδια	67	38		105
Οζού	29	22	6	57
Καστρί	157	41	14	212
Μετόχι Αγίας Παρασκευής	10			10
Σίσαρχα	7	2		9
Καμαριώτης	31	22	1	54
Κάμαρη	8			8
Αστυράκι	13	8	1	22
Μάραθος	15	5		20
Φόδελε	12	3	1	16
Γαληνοί	5	4		9
Σίσες	11	5		16
Βλυχάδα	13	8	1	22
Δαμάστα	52	17	12	81
Χώνος	10	3	1	14
Αΐμονας	28	9	1	38
Ασύροτοι	9	3		12
Βενί	9	4		13
Αγρίδια	19	4		23
Αλόιδες	8	1		9
Μακρυγιάννη	4	4		8
Λοχριά	6	3	1	10
Κλεψίμα	10	1		11

ΠΙΝΑΚΑΣ 3				
Καταμερισμός του κεφαλικού φόρου στα χωριά Μυλοποτάμου το 1670				
Χωριά	<i>ala</i>	<i>evsat</i>	<i>edna</i>	ΣΥΝΟΛΟ
Φαράτσι	20	10	4	34
Αγιά	14	7	2	23
Μελιδόνι	79	15	12	106
Εξάντης	23	9		32
Αχλαδέ	21	10		31
Σκεπαστή	11	4		15
Ρουμελί	8	2	1	11
Δαλαμπέλο	9	4		13
Αγγελιανά	24	5		29
Πέραμα	14	6	1	21
ΣΥΝΟΛΟ ¹⁴	1.432	530	114	2.076

Για να μελετήσουμε, λοιπόν, την κίνηση του πληθυσμού ή να παρακολουθήσουμε τις διακυμάνσεις της παραγωγής, χρειαζόμαστε όχι απλώς πηγές αλλά κυρίως ευελιξία στις αναγωγές μας. Αυτή προκύπτει από την καλή γνώση των μεθόδων που ακολούθησαν οι Οθωμανοί στη δημοσιονομική τους πολιτική. Αυτή και μόνο επιτρέπει τη δημιουργική επεξεργασία των στοιχείων των καταστίχων. Χρειαζόμαστε υποψιασμένη παραγωγή γνώσης και όχι κατασκευές και συμπιλήματα ήδη γνωστών πραγμάτων. Τα κενά, για να επανέλθω στην Οθωμανική Κρήτη, που πρέπει να πληρωθούν είναι πολλά και επείγοντα. Ας συνεχίσουμε το έργο του μακαρίτη Ν. Σταυρινίδη.

14. Στο κατάστιχο καταγράφονται τα εξής σύνολα: *ala*: 1.371 νοικοκυριά, *evsat*: 492, *edna*: 87. Γενικό σύνολο: 1.950 νοικοκυριά πληρώνουν κεφαλικό φόρο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΟΥ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ
ΣΤΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΌ ΚΑΤΑΣΤΙΧΟ ΤΤ 820 (1650)

Το ΤΤ 820 είναι αναλυτικό κατάστιχο που συντάχθηκε επί της βασιλείας του σουλτάνου Μεχμέτ Δ'. Σ' αυτό καταγράφεται ονομαστικά ο φορολογούμενος πληθυσμός των χωριών της Κρήτης και οι πρόσοδοί τους, καθώς και ο πληθυσμός και οι πρόσοδοι των βακουφίων του νησιού. Συνοδεύεται από κανουνναμέ, όπου διευκρινίζονται φορολογικά ζητήματα. Η απογραφή των χωριών του ναχιγιέ του Μυλοποτάμου καταλαμβάνει τις σελίδες 542-569 του καταστίχου.

Για την καλύτερη κατανόηση των πινάκων του παραρτήματος σημειώνεται ότι η σπέντζα υπολογίζεται σε *εστίες*, τα αγροτικά προϊόντα στάρι, κριθάρι, βρίζα, κουκιά, ρεβύθια, φακές, σίκαλη και βίκος σε *κοιλιά*, ενώ ο μούστος και το λάδι σε *μέτρα*. Οι φόροι υπολογίζονται σε *άσπρα*.

Ο ΝΑΧΙΓΙΕΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΣ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΠΡΙΝΕΣ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	10	400
στάρι	125	5.000
κριθάρι	100	2.000
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	10	400
σίκαλη	10	400
βίκος	5	100
λινάρι		200
μελίτσια		200
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		100
βαμβάκι		100
μούστος	25	400
λάδι	10	400
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		11.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 10 Άγαμοι: 2 Σύνολο: 12</p> <p>Σελίδα TT 820: 542</p>		

ΕΡΦΟΙ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	75	3.000
στάρι	150	6.000
κριθάρι	250	5.000
βρίζα	50	1.000
κουκιά	10	400
ρεβύθια	30	1.200
φακές	5	200
σίκαλη	20	400
βίκος	10	200
λινάρι		150
μελίτσια		250
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		200
βαμβάκι		100
μούστος	50	800
λάδι	20	800
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		20.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 75 Άγαμοι: 6 Σύνολο: 81</p> <p>Σελίδα TT 820: 542</p>		

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΜΠΑΛΤΑ

ΡΟΥΣΑΥΛΗ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	10	400
στάρι	40	1.600
κριθάρι	40	800
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	10	400
σίκαλη	5	100
βίκος	5	100
λινάρι		100
μελίτσια		200
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		100
βαμβάκι		100
μούστος	25	400
λάδι	10	400
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		6.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 10 Άγαμος: 1 Σύνολο: 11</p> <p>Σελίδα TT 820: 543</p>		

ΣΚΟΥΛΟΥΦΙΑ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	40	1.600
στάρι	200	8.000
κριθάρι	200	4.000
βρίζα	20	400
κουκιά	15	600
ρεβύθια	10	400
φακές	5	200
σίκαλη	5	100
βίκος	15	200
λινάρι		200
μελίτσια		200
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		220
περιβόλια		200
βαμβάκι		200
μούστος	100	1.600
λάδι	30	1.200
χρηματικοί φόροι		300
ΣΥΝΟΛΟ		20.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 40 Άγαμοι: 5 Σύνολο: 45</p> <p>Σελίδα TT 820: 543</p>		

Ο ΝΑΧΙΠΙΕΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΣ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΡΟΥΠΕΣ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	10	400
στάρι	50	2.000
κριθάρι	50	1.000
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	5	100
βίκος	5	100
λινάρι		100
μελίτσια		100
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		100
βαμβάκι		240
μούστος	10	160
λάδι	5	200
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		6.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 10 Σελίδα ΤΤ 820: 543</p>		

ΑΛΦΑ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	26	1.040
στάρι	50	2.000
κριθάρι	40	800
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	5	100
βίκος	5	100
λινάρι		50
μελίτσια		50
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		20
περιβόλια		150
βαμβάκι		100
μούστος	10	160
λάδι	5	200
χρηματικοί φόροι		50
ΣΥΝΟΛΟ		6.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 28 Άγαμοι: 7 Σύνολο: 35 Σελίδα ΤΤ 820: 544</p>		

ΛΑΓΚΑ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	116	4.640
στάρι	150	6.000
κριθάρι	100	2.000
βρίζα	10	200
κουκιά	15	600
ρεβύθια	10	400
φακές	5	200
σίκαλη	10	200
βίκος	10	200
λινάρι		250
μελίτσια		350
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		320
περιβόλια		260
βαμβάκι		200
μούστος	100	1.600
λάδι	50	2.000
χρηματικοί φόροι		400
ΣΥΝΟΛΟ		20.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 118 Άγαμοι: 39 Σύνολο: 157</p> <p>Σελίδα TT 820: 545</p>		

ΜΑΓΑΡΙΤΕΣ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	150	6.000
στάρι	15	600
κριθάρι	15	300
βρίζα	10	200
κουκιά	5	200
ρεβύθια	10	400
φακές	5	200
σίκαλη	15	300
βίκος	5	100
λινάρι		15
μελίτσια		25
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		22 [100]
περιβόλια		100
βαμβάκι		100
μούστος	50	800
λάδι	5	200
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		10.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 150 Άγαμοι: 30 Σύνολο: 180</p> <p>Σελίδα TT 820: 546</p> <p>Πραγματικό Σύνολο Φόρων 9.942 άσπρα.</p>		

Ο ΝΑΧΗΓΙΕΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΣ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΠΕΡΑΜΑ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	40	1.600
στάρι	125	5.000
κριθάρι	100	2.000
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	5	100
βίκος	5	100
λινάρι		200
μελίτσια		200
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		220
περιβόλια		200
βαμβάκι		200
μούστος	25	400
λάδι	10	400
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		12.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 40 Άγαμοι: 3 Σύνολο: 43</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 546</p>		

ΟΡΘΙΑ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	59	2.260
στάρι	55	2.200
κριθάρι	60	1.200
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	5	100
βίκος	10	200
λινάρι		180
μελίτσια		700
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		140
βαμβάκι		200
μούστος	25	400
λάδι	10	400
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		10.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 59 Άγαμοι: 18 Σύνολο: 77</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 547</p> <p>Πραγματικό Σύνολο Φόρων 9.480 άσπρα.</p>		

ΚΑΛΑΝΔΕΡΕ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	48	1.920
στάρι	150	6.000
κριθάρι	100	2.000
βρίζα	20	400
κουκιά	15	600
ρεβύθια	10	400
φακές	5	200
σίκαλη	10	200
βίκος	10	200
λινάρι		200
μελίτσια		280
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		320
περιβόλια		300
βαμβάκι		200
μούστος	150	2.400
λάδι	100	4.000
χρηματικοί φόροι		300
ΣΥΝΟΛΟ		20.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 49 Άγαμοι: 22 Σύνολο: 71</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 547</p>		

ΚΑΛΑΜΑ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	10	400
στάρι	100	4.000
κριθάρι	100	2.000
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	10	200
βίκος	15	300
λινάρι		300
μελίτσια		200
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		220
περιβόλια		200
βαμβάκι		200
μούστος	50	800
λάδι	20	800
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		12.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 10 Άγαμοι: 2 Σύνολο: 12</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 547</p> <p>Πραγματικό Σύνολο Φόρων 11.000 άσπρα.</p>		

ΠΑΣΑΛΙΤΕΣ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	42	1.650
στάρι	175	7.000
κριθάρι	125	2.500
βρίζα	50	1.000
κουκιά	40	1.600
ρεβύθια	15	600
φακές	10	400
σίκαλη	10	200
βίκος	10	200
λινάρι		150
μελίτσια		250
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		220
περιβόλια		150
βαμβάκι		200
μούστος	150	2.400
λάδι	50	2.000
χρηματικοί φόροι		500
ΣΥΝΟΛΟ		21.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 42 Άγαμοι: 7 Σύνολο: 49</p> <p>Σελίδα TT 820: 548</p> <p>Πραγματικό Σύνολο Φόρων 21.200 άσπρα.</p>		

ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΑΚΙ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	16	480
στάρι	125	5.000
κριθάρι	100	2.000
βρίζα	10	200
κουκιά	15	600
ρεβύθια	10	400
φακές	5	200
σίκαλη	5	100
βίκος	10	200
λινάρι		100
μελίτσια		100
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		120
βαμβάκι		200
μούστος	50	800
λάδι	20	800
χρηματικοί φόροι		400
ΣΥΝΟΛΟ		12.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 12 Άγαμοι: 3 Σύνολο: 15</p> <p>Σελίδα TT 820: 548</p>		

ΓΑΡΙΠΙΑ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	20	800
στάρι	75	3.000
κριθάρι	100	2.000
βρίζα	10	200
κουκιά	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	5	100
βίκος	5	100
μελίτσια		200
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
μποστάνια		240
μούστος	10	160
λάδι	5	200
χρηματικοί φόροι		300
ΣΥΝΟΛΟ		8.000
<i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 20 Άγαμοι: 7 Σύνολο: 27 Σελίδα TT 820: 548		

ΚΕΡΑΜΩΤΑ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	30	1.200
στάρι	50	2.000
κριθάρι	100	2.000
βρίζα	5	100
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	10	200
βίκος	5	100
λινάρι		100
μελίτσια		100
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		100
βαμβάκι		200
μούστος	25	400
λάδι	5	200
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		8.000
<i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 30 Άγαμοι: 9 Σύνολο: 39 Σελίδα TT 820: 549		

Ο ΝΑΧΙΠΤΕΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΣ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΧΟΥΜΕΡΙ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	36	1.440
στάρι	100	4.000
κριθάρι	150	3.000
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	5	200 [100]
βίκος	10	200
λινάρι		200
μελίτσια		260
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		200
βαμβάκι		200
μούστος	50	800
λάδι	20	800
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		12.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 36 Άγαμοι: 14 Σύνολο: 50</p> <p>Σελίδα TT 820: 549</p> <p>Πραγματικό Σύνολο Φόρων 12.800 άσπρα.</p>		

ΚΡΑΣΟΥΝΑ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	34	1.360
στάρι	100	4.000
κριθάρι	100	2.000
βρίζα	10	200
κουκιά	15	600
ρεβύθια	10	400
φακές	5	200
σίκαλη	10	200
βίκος	10	200
λινάρι		160
μελίτσια		250
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		140
βαμβάκι		100
μούστος	50	800
λάδι	20	800
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		12.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 34 Άγαμοι: 4 Σύνολο: 43</p> <p>Σελίδα TT 820: 550</p> <p>Πραγματικό Σύνολο Φόρων 11.910 άσπρα.</p>		

ΑΒΔΑΝΙΤΕΣ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	30	1.200
στάρι	50	2.000
κριθάρι	50	1.000
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	5	100
βίκος	5	100
λινάρι		200
μελίτσια		140
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		200
μούστος	10	160
λάδι	5	200
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		7.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 30 Άγαμοι: 4 Σύνολο: 34</p> <p>Σελίδα TT 820: 550</p>		

ΑΛΙΑΚΕΣ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	20	800
στάρι	50	2.000
κριθάρι	90	1.800
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	10	200
βίκος	10	200
λινάρι		100
μελίτσια		100
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		100
βαμβάκι		200
μούστος	50	800
λάδι	10	400
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		8.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 28 Άγαμοι: 4 Σύνολο: 32</p> <p>Σελίδα TT 820: 550</p> <p>Πραγματικό Σύνολο Φόρων 8.200 άσπρα.</p>		

ΚΕΦΑΛΙ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	30	1.200
στάρι	50	2.000
κριθάρι	50	1.000
βρίζα	5	100
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
βίκος	5	100
λινάρι		200
μελίτσια		200
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		100
βαμβάκι		100
μούστος	25	400
λάδι	10	400
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		7.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 30 Άγαμοι: 6 Σύνολο: 36</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 551</p>		

ΚΑΣΤΡΙ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	18	720
στάρι	50	2.000
κριθάρι	50	1.000
βρίζα	10	200
κουκιά	5	200
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	5	100
βίκος	5	100
λινάρι		200
μελίτσια		300
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		200
βαμβάκι		280
μούστος	25	400
λάδι	10	400
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		7.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 18 Άγαμοι: 5 Σύνολο: 23</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 551</p>		

ΑΒΔΕΛΑ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	23	1.320
στάρι	125	5.000
κριθάρι	150	3.000
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	10	400
σίκαλη	5	100
βίκος	10	200
λινάρι		300
μελίτσια		300
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		320
περιβόλια		220
βαμβάκι		200
μούστος	50	800
λάδι	15	600
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		14.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 23 Άγαμοι: 3 Σύνολο: 26</p> <p>Σελίδα TT 820: 551</p> <p>Πραγματικό Σύνολο Φόρων 13.940 άσπρα.</p>		

ΑΡΓΟΥΛΙΟ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	15	600
στάρι	50	2.000
κριθάρι	50	1.000
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	100
φακές	5	100
σίκαλη	10	200
βίκος	5	100
λινάρι		200
μελίτσια		200
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		200
βαμβάκι		200
μούστος	25	400
λάδι	10	400
χρηματικοί φόροι		300
ΣΥΝΟΛΟ		7.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 15 Άγαμοι: 4 Σύνολο: 19</p> <p>Σελίδα TT 820: 552</p>		

ΑΓΙΟΣ ΜΑΜΑΣ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	64	2.480
στάρι	150	6.000
κριθάρι	100	2.000
βρίζα	15	300
κουκιά	15	600
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	10	200
βίκος	5	100
λινάρι		200
μελίτσια		200
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		180
βαμβάκι		100
μούστος	50	800
λάδι	25	1.000
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		15.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 50 Άγαμοι: 14 Σύνολο: 64</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 552</p> <p>Πραγματικό Σύνολο Φόρων 15.060 άσπρα.</p>		

ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	40	1.600
στάρι	125	5.000
κριθάρι	150	3.000
βρίζα	10	200
κουκιά	15	600
ρεβύθια	10	400
φακές	5	200
σίκαλη	10	200
βίκος	5	100
λινάρι		100
μελίτσια		100
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		200
βαμβάκι		200
μούστος	50	800
λάδι	20	800
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		14.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 40 Άγαμοι: 11 Σύνολο: 51</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 553</p>		

ΚΑΛΥΒΟ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	41	1.650
στάρι	125	5.000
κριθάρι	150	3.000
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	10	400
σίκαλη	5	100
βίκος	5	100
λινάρι		200
μελίτσια		150
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		100
βαμβάκι		200
μούστος	100	1.600
λάδι	25	1.000
χρηματικοί φόροι		400
ΣΥΝΟΛΟ		15.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 41 Άγαμοι: 4 Σύνολο: 45</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 553</p>		

ΚΡΑΝΑ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	40	1.600
στάρι	125	5.000
κριθάρι	150	3.000
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	10	400
σίκαλη	5	100
βίκος	10	200
λινάρι		200
μελίτσια		200
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		320
περιβόλια		200
βαμβάκι		200
μούστος	50	800
λάδι	15	600
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		14.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 40 Άγαμοι: 13 Σύνολο: 53</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 554</p>		

ΟΖΟΥ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	47	1.920
στάρι	200	8.000
κριθάρι	200	4.000
βρίζα	50	1.000
κουκιά	20	800
ρεβύθια	10	400
φακές	5	200
σίκαλη	10	200
λινάρι		150
μελίτσια		250
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		220
περιβόλια		100
βαμβάκι		100
μούστος	200	3.200
λάδι	100	4.000
χρηματικοί φόροι		800
ΣΥΝΟΛΟ		25.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 47 Άγαμοι: 6 Σύνολο: 53</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 554</p> <p>Πραγματικό Σύνολο Φόρων 25.520 άσπρα.</p>		

ΑΝΩΓΕΙΑ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	154	6.160
στάρι	400	16.000
κριθάρι	400	8.000
βρίζα	200	4.000
κουκιά	15	600
ρεβύθια	5	200
φακές	10	400
σίκαλη	15	300
βίκος	10	200
λινάρι		1.150
μελίτσια		250
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		1.220
περιβόλια		200
βαμβάκι		140
μούστος	150	2.400
λάδι	50	2.000
χρηματικοί φόροι		600
ΣΥΝΟΛΟ		40.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 154 Άγαμοι: 25 Σύνολο: 179</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 555</p> <p>Πραγματικό Σύνολο Φόρων 44.000 άσπρα.</p>		

ΣΥΣΑΡΧΑ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	25	1.000
στάρι	50	2.000
κριθάρι	40	800
βρίζα	10	200
κουκιά	5	200
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	5	100
βίκος	5	100
λινάρι		100
μελίτσια		100
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		140
βαμβάκι		100
μούστος	10	160
λάδι	5	200
χρηματικοί φόροι		100
ΣΥΝΟΛΟ		6.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 25 Άγαμοι: 3 Σύνολο: 28</p> <p>Σελίδα TT 820: 555</p>		

ΑΣΤΥΡΑΚΙ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	25	1.000
στάρι	50	2.000
κριθάρι	40	800
βρίζα	5	100
κουκιά	5	200
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	5	100
βίκος	5	100
λινάρι		100
μελίτσια		100
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		140
βαμβάκι		100
μούστος	10	160
λάδι	5	200
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		6.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 29 Άγαμοι: 3 Σύνολο: 32</p> <p>Σελίδα TT 820: 556</p>		

Ο ΝΑΧΗΠΕΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΣ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΚΑΜΑΡΙΩΤΗ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	86	3.440
στάρι	150	6.000
κριθάρι	175	3.500
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	10	200
βίκος	5	100
λινάρι		200
μελίτσια		200
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		200
βαμβάκι		160
μούστος	200	3.200
λάδι	150	6.000
χρηματικοί φόροι		500
ΣΥΝΟΛΟ		25.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 84 Άγαμοι: 16 Σύνολο: 100</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 556</p>		

ΜΑΡΑΘΟΣ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	22	880
στάρι	50	2.000
κριθάρι	39	790
βρίζα	5	100
κουκιά	5	200
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	10	200
βίκος	5	100
λινάρι		100
μελίτσια		100
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		100
βαμβάκι		100
μούστος	10	160
λάδι	5	200
χρηματικοί φόροι		100
ΣΥΝΟΛΟ		6.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 22 Άγαμοι: 8 Σύνολο: 30</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 557</p> <p>Πραγματικό Σύνολο Φόρων 5.830 άσπρα.</p>		

ΦΟΔΕΛΗ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	30	1.200
στάρι	50	2.000
κριθάρι	50	1.000
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	10	200
βίκος	5	100
λινάρι		100
μελίτσια		100
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		200
βαμβάκι		240
μούστος	10	160
λάδι	5	200
χηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		7.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 30 Άγαμοι: 8 Σύνολο: 38</p> <p>Σελίδα TT 820: 557</p>		

ΓΑΛΗΝΟΥΣ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	14	560
στάρι	50	2.000
κριθάρι	50	1.000
βρίζα	10	200
κουκιά	5	200
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	5	100
βίκος	5	100
λινάρι		200
μελίτσια		180
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		200
βαμβάκι		200
μούστος	10	160
λάδι	5	200
χηματικοί φόροι		100
ΣΥΝΟΛΟ		6.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 14 Άγαμοι: 7 Σύνολο: 21</p> <p>Σελίδα TT 820: 558</p> <p>Πραγματικό Σύνολο Φόρων 6.100 άσπρα.</p>		

Ο ΝΑΧΙΓΙΕΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΣ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΣΙΣΕΣ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	22	880
στάρι	100	4.000
κριθάρι	150	3.000
βρίζα	10	200
κουκιά	5	200
ρεβύθια	10	400
φακές	10	400
σίκαλη	5	100
βίκος	10	200
λινάρι		200
μελίτσια		200
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		220
περιβόλια		220
βαμβάκι		200
μούστος	80	800
λάδι	10	400
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		12.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 22 Άγαμοι: 8 Σύνολο: 30</p> <p>Σελίδα TT 820: 558</p>		

ΑΛΟΙΔΕΣ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	24	960
στάρι	125	5.000
κριθάρι	100	2.000
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	10	400
σίκαλη	5	100
βίκος	10	200
λινάρι		140
μελίτσια		100
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		100
βαμβάκι		100
μούστος	100	1.600
λάδι	50	2.000
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		14.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 24 Άγαμοι: 4 Σύνολο: 28</p> <p>Σελίδα TT 820: 558</p>		

ΔΑΜΑΣΤΑ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	78	3.120
στάρι	200	8.000
κριθάρι	150	3.000
βρίζα	50	1.000
κουκιά	30	1.200
ρεβύθια	10	400
φακές	5	200
σίκαλη	5	100
βίκος	10	200
λινάρι		250
μελίτσια		250
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		220
περιβόλια		200
βαμβάκι		200
μούστος	100	1.600
λάδι	30	1.200
χρηματικοί φόροι		680
ΣΥΝΟΛΟ		22.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 78 Άγαμοι: 15 Σύνολο: 93</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 559</p>		

ΧΩΝΟΣ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	41	1.640
στάρι	200	8.000
κριθάρι	100	2.000
βρίζα	50	1.000
κουκιά	15	600
ρεβύθια	10	400
φακές	5	200
σίκαλη	10	200
βίκος	5	100
λινάρι		100
μελίτσια		260
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		200
βαμβάκι		200
μούστος	100	1.600
λάδι	25	1.000
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		18.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 41 Άγαμοι: 13 Σύνολο: 54</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 560</p>		

Ο ΝΑΧΙΓΓΕΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΣ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΑΙΜΟΝΑΣ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	40	1.600
στάρι	200	8.000
κριθάρι	100	2.000
βρίζα	50	1.000
κουκιά	15	600
ρεβύθια	10	400
φακές	5	200
σίκαλη	10	200
βίκος	5	100
λινάρι		200
μελίτσια		260
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		200
βαμβάκι		200
μούστος	100	1.600
λάδι	25	1.000
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		18.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 40 Άγαμοι: 13 Σύνολο: 53</p> <p>Σελίδα TT 820: 560</p> <p>Πραγματικό Σύνολο Φόρων 18.060 άσπρα.</p>		

ΑΣΥΡΟΤΟΥΣ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	31	1.240
στάρι	100	4.000
κριθάρι	100	2.000
βρίζα	10	200
κουκιά	15	600
ρεβύθια	10	400
φακές	5	200
σίκαλη	5	100
βίκος	10	200
λινάρι		150
μελίτσια		250
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		220
περιβόλια		200
βαμβάκι		200
μούστος	50	800
λάδι	20	800
χρηματικοί φόροι		260
ΣΥΝΟΛΟ		12.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 33 Άγαμοι: 6 Σύνολο: 39</p> <p>Σελίδα TT 820: 560</p>		

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΜΠΑΛΑΤΑ

ΑΓΡΙΔΙΑ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	56	2.240
στάρι	150	6.000
κριθάρι	200	4.000
βρίζα	30	600
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	10	400
σίκαλη	10	200
βίκος	15	300
λινάρι		350
μελίτσια		250
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		320
περιβόλια		300
βαμβάκι		340
μούστος	100	1.600
λάδι	50	2.000
χρηματικοί φόροι		400
ΣΥΝΟΛΟ		20.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 56 Άγαμοι: 22 Σύνολο: 78</p> <p>Σελίδα TT 820: 561</p> <p>Πραγματικό Σύνολο Φόρων 20.080 άσπρα.</p>		

ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	17	680
στάρι	100	4.000
κριθάρι	150	3.000
βρίζα	20	400
κουκιά	15	600
ρεβύθια	10	400
φακές	5	200
σίκαλη	10	200
λινάρι		100
μελίτσια		100
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		120
βαμβάκι		100
μούστος	50	800
λάδι	20	800
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		12.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 17 Άγαμος: 1 Σύνολο: 18</p> <p>Σελίδα TT 820: 561</p>		

Ο ΝΑΧΙΓΓΙΕΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΣ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΛΙΒΑΔΙΑ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	23	920
στάρι	50	2.000
κριθάρι	60	1.200
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	5	100
λινάρι		200
μελίτσια		280
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		220
περιβόλια		200
βαμβάκι		200
μούστος	10	160
λάδι	5	200
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		7.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 23 Άγαμοι: 3 Σύνολο: 25</p> <p>Σελίδα TT 820: 562</p> <p>Πραγματικό Σύνολο Φόρων 7.060 άσπρα.</p>		

ΚΛΕΨΙΜΟ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	13	520
στάρι	50	2.000
κριθάρι	75	1.500
βρίζα	15	300
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	15	300
βίκος	5	100
λινάρι		100
μελίτσια		120
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		200
βαμβάκι		200
μούστος	10	160
λάδι	5	200
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		7.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 13 Άγαμοι: 5 Σύνολο: 18</p> <p>Σελίδα TT 820: 562</p>		

ΦΑΡΑΚΙ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	62	2.480
στάρι	50	2.000
κριθάρι	100	2.000
βρίζα	50	1.000
κουκιά	20	800
ρεβύθια	10	400
σίκαλη	10	200
λινάρι		100
μελίτσια		100
μύλοι		120
μελίτσια		60
μούστος	50	800
λάδι	10	400
χρηματικοί φόροι		500
ΣΥΝΟΛΟ		11.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 62 Άγαμοι: 6 Σύνολο: 68</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 562</p> <p>Πραγματικό Σύνολο Φόρων 10.960 άσπρα.</p>		

BENI		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	26	1.040
στάρι	100	4.000
κριθάρι	10	2.000
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	10	400
σίκαλη	5	100
λινάρι		200
μελίτσια		260
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		220
περιβόλια		200
βαμβάκι		200
μούστος	50	800
λάδι	10	400
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		11.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 28 Άγαμοι: 5 Σύνολο: 33</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 563</p>		

Ο ΝΑΧΙΓΓΕΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΣ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΑΞΟ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	75	3.000
στάρι	150	6.000
κριθάρι	200	4.000
βρίζα	50	1.000
κουκιά	50	2.000
ρεβύθια	10	400
φακές	10	400
σίκαλη	10	200
βίκος	15	300
λινάρι		150
μελίτσια		250
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		100
βαμβάκι		100
μούστος	100	1.600
λάδι	50	2.000
χρηματικοί φόροι		400
ΣΥΝΟΛΟ		22.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 75 Άγαμοι: 21 Σύνολο: 96</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 563</p> <p>Πραγματικό Σύνολο Φόρων 22.200 άσπρα.</p>		

ΓΑΡΑΖΟ / ΝΗΣΙ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	52	2.080
στάρι	100	4.000
κριθάρι	150	3.000
βρίζα	20	400
κουκιά	10	400
ρεβύθια	15	600
φακές	10	400
σίκαλη	5	100
βίκος	10	200
λινάρι		250
μελίτσια		150
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		120
βαμβάκι		100
μούστος	50	800
λάδι	25	1.000
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		14.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 51 Άγαμοι: 12 Σύνολο: 74</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 564</p> <p>Πραγματικό Σύνολο Φόρων 14.100 άσπρα.</p>		

ΜΟΥΡΤΖΑΝΑ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	9	360
στάρι	50	2.000
κριθάρι	75	1.500
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	5	100
βίκος	10	200
λινάρι		200
μελίτσια		200
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		220
περιβόλια		200
βαμβάκι		140
μούστος	25	400
λάδι	5	200
χρηματικοί φόροι		100
ΣΥΝΟΛΟ		7.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 9</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 564</p>		

ΠΙΣΚΟΠΗ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	26	740
στάρι	100	4.000
κριθάρι	60	1.200
βρίζα	20	400
κουκιά	15	600
σίκαλη	20	400
μελίτσια		60
χοίροι		200
μούστος	100	1.600
λάδι	100	4.000
χρηματικοί φόροι		[800]
ΣΥΝΟΛΟ		14.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 26 Άγαμοι: 6 Σύνολο: 32</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 564</p> <p>Στο σημείο που αναφέρονται οι χρηματικοί φόροι το φύλλο είναι σκισμένο.</p>		

Ο ΝΑΧΙΓΙΕΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΣ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΔΑΦΝΕΔΕΣ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	22	880
στάρι	75	3.000
κριθάρι	100	2.000
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	10	400
σίκαλη	5	100
vetch	10	200
λινάρι		200
μελίτσια		200
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		220
περιβόλια		200
βαμβάκι		220
μούστος	50	800
λάδι	10	400
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		10.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 22 Άγαμοι: 2 Σύνολο: 24</p> <p>Σελίδα TT 820: 565</p>		

ΔΑΜΟΒΟΛΟΥ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	43	1.720
στάρι	50	2.000
κριθάρι	125	2.500
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	10	400
σίκαλη	5	100
vetch	15	300
λινάρι		100
μελίτσια		100
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		100
βαμβάκι		100
μούστος	50	800
λάδι	15	600
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		11.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 42 Άγαμοι: 6 Σύνολο: 48</p> <p>Σελίδα TT 820: 565</p> <p>Πραγματικό Σύνολο Φόρων 10.120 άστρα.</p>		

ΑΓΙΑ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	23	920
στάρι	50	2.000
κριθάρι	50	1.000
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	15	300
vetch	5	100
λινάρι		200
μελίτσια		200
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		220
περιβόλια		200
βαμβάκι		100
μούστος	10	160
λάδι	5	200
χρηματικοί φόροι		220
ΣΥΝΟΛΟ		7.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 23 Άγαμοι: 2 Σύνολο: 25</p> <p>Σελίδα TT 820: 566</p>		

ΣΠΑΝΟΚΕΦΑΛΟ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	16	540
στάρι	30	1.200
κριθάρι	50	1.000
βρίζα	5	100
κουκιά	5	200
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	5	100
βίκος	5	100
λινάρι		100
μελίτσια		200
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		100
βαμβάκι		200
μούστος	10	160
λάδι	5	200
χρηματικοί φόροι		100
ΣΥΝΟΛΟ		5.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 16</p> <p>Σελίδα TT 820: 566</p>		

Ο ΝΑΧΙΓΙΕΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΣ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΒΛΗΧΑΔΑ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	15	600
στάρι	50	2.000
κριθάρι	50	1.000
βρίζα	10	200
κουκιά	5	200
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	10	200
βίκος	5	100
λινάρι	-	200
μελίτσια		140
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		100
βαμβάκι		100
μούστος	10	160
λάδι	5	200
χρηματικοί φόροι		100
ΣΥΝΟΛΟ		6.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 15</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 566</p>		

ΜΕΛΙΔΩΝΙ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	84	3.360
στάρι	75	3.000
κριθάρι	100	2.000
βρίζα	15	300
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	10	400
σίκαλη	5	100
βίκος	5	100
λινάρι		100
μελίτσια		100
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		140
βαμβάκι		100
μούστος	50	800
λάδι	10	400
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		12.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 84 Άγαμοι: 6 Σύνολο: 90</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 567</p> <p>Πραγματικό Σύνολο Φόρων 11.880 άσπρα.</p>		

ΥΑΓΓΕΛΙΑ ΜΠΑΛΤΑ

ΕΞΑΤΗΣ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	33	1.320
στάρι	100	4.000
κριθάρι	100	2.000
βρίζα	10	400
κουκιά	10	200
ρεβύθια	5	100
φακές	5	100
σίκαλη	10	200
βίκος	10	200
λινόρι		200
μελίτσια		300
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		220
περιβόλια		280
βαμβάκι		300
μούστος	50	800
λάδι	25	1.000
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		12.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 35 Άγαμοι: 4 Σύνολο: 39</p> <p>Σελίδα TT 820: 567</p>		

ΑΧΛΑΔΑ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	36	1.440
στάρι	100	4.000
κριθάρι	100	2.000
βρίζα	10	200
κουκιά	5	200
ρεβύθια	10	400
φακές	5	200
σίκαλη	5	100
βίκος	10	200
λινόρι		250
μελίτσια		350
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		260
περιβόλια		200
βαμβάκι		200
μούστος	50	800
λάδι	25	1.000
χρηματικοί φόροι		240
ΣΥΝΟΛΟ		12.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 36 Άγαμοι: 11 Σύνολο: 47</p> <p>Σελίδα TT 820: 567</p>		

ΣΚΕΠΑΣΤΗ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	35	1.400
στάρι	100	4.000
κριθάρι	100	2.000
βρίζα	10	200
κουκιά	5	200
ρεβύθια	10	400
φακές	5	200
σίκαλη	5	100
βίκος	10	200
λινάρι		250
μελίτσια		250
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		280
περιβόλια		200
βαμβάκι		200
μούστος	50	800
λάδι	25	1.000
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		12.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 35 Άγαμοι: 4 Σύνολο: 39</p> <p>Σελίδα TT 820: 567</p> <p>Οι χρηματικοί φόροι δεν είναι εμφανείς.</p>		

ΡΟΥΜΕΛΗ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	13	520
στάρι	120	4.800
κριθάρι	100	2.000
βρίζα	10	200
κουκιά	10	400
ρεβύθια	5	200
φακές	5	200
σίκαλη	10	200
βίκος	5	100
λινάρι		250
μελίτσια		350
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		280
περιβόλια		200
βαμβάκι		280
μούστος	50	800
λάδι	25	1.000
χρηματικοί φόροι		140
ΣΥΝΟΛΟ		12.000
<p>Φορογούμενες μονάδες Οικογένειες: 13 Άγαμοι: 4 Σύνολο: 17</p> <p>Σελίδα TT 820: 567</p> <p>Πραγματικό Σύνολο Φόρων 12.100 άσπρα.</p>		

ΔΑΛΛΑΠΕΛΟ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	30	1.200
στάρι	125	5.000
κριθάρι	100	2.000
βρίζα	20	400
κουκιά	15	600
ρεβύθια	10	400
φακές	5	200
σίκαλη	5	100
βίκος	10	200
λινάρι		150
μελίτσια		250 [350;]
μύλοι		120
μελίτσια		60
χοίροι		120
περιβόλια		100
βαμβάκι		100
μούστος	100	1.600
λάδι	30	1.200
χρηματικοί φόροι		200
ΣΥΝΟΛΟ		14.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 30 Άγαμοι: 4 Σύνολο: 34</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 567</p>		

ΑΓΓΕΛΙΑΝΑ		
Προϊόν	Ποσότητα	Φόροι
σπέντζα	34	1.360
στάρι	3	120
κριθάρι	2	40
βρίζα	2	40
κουκιά	1	40
ρεβύθια	1	40
φακές	1	40
σίκαλη	1	20
βίκος	1	20
λινάρι		25
μελίτσια		25
μύλοι		
μελίτσια		60
χοίροι		20
περιβόλια		20
βαμβάκι		13
μούστος	2	32
λάδι	1	40
χρηματικοί φόροι		25
ΣΥΝΟΛΟ		2.000
<p><i>Φορογούμενες μονάδες</i> Οικογένειες: 34 Άγαμοι: 6 Σύνολο: 40</p> <p>Σελίδα ΤΤ 820: 567</p> <p>Για τους μύλους δεν εγγράφεται το ποσό. Πραγματικό Σύνολο Φόρων 1.980 άσπρα.</p>		

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΑΝΔΡΟΥΛΙΑΚΗΣ-ΚΟΠΑΪΣΗΣ 1882: Άνδρουλιδάκης-Κοπάϊσης, Ά., *Τὸ εἰς Κρήτην εἰσαχθὲν φορολογικὸν σύστημα κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀλώσεως αὐτῆς*. Χανιά 1882.
- ΑΣΔΡΑΧΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ 2003: Ασδραχάς, Σ. καὶ ἄλλοι, *Ελληνικὴ οικονομικὴ ἱστορία, ΙΕ - ΙΣΤ αἰῶνας*. Α'. Αθήνα 2003.
- ΚΑΡΑΝΤΖΙΚΟΥ ΚΑΙ ΦΩΤΕΙΝΟΥ 2003: Καραντζίκου, Ελένη καὶ Πηνελόπη Φωτεινοῦ (εκδ.), *Ἱεροδικεῖο Ηρακλείου. Τρίτος Κώδικας (1669-1673 καὶ 1750-1767)*. Επιμέλεια: Ελισάβετ Α. Ζαχαριάδου. Ηράκλειο: Βικελαία Δημοτικὴ Βιβλιοθήκη 2003.
- ΣΠΑΝΑΚΗΣ 1958: Σπανάκης, Σ. Γ., Στατιστικὲς εἰδήσεις περὶ Κρήτης τοῦ τέλους τοῦ 16ου αἰῶνα. *Κρητικὰ Χρονικὰ* ΙΒ' (1958), 321-334.
- ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗΣ 1947: Σταυρινίδης, Ν. Σ., Ἀνέκδοτα ἔγγραφα τῆς τουρκοκρατίας ἐν Κρήτῃ. Λύο ἔγγραφα ρυθμιστικὰ τοῦ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κρήτης φορολογικοῦ συστήματος. *Κρητικὰ Χρονικὰ* Α' (1947), 87-93.
- ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗΣ 1975: Σταυρινίδης, Ν. Σ., *Μεταφράσεις τουρκικῶν ἐγγράφων ἀφορῶντων τὴν ἱστορίαν τῆς Κρήτης*. 1: Ἐγγραφα τῆς περιόδου ἐτῶν 1657-1672, Ἐγίρας 1067-1082. Ηράκλειο 1975.
- ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗΣ 1976: Σταυρινίδης, Ν. Σ., *Μεταφράσεις τουρκικῶν ἐγγράφων ἀφορῶντων τὴν ἱστορίαν τῆς Κρήτης*. 2: Ἐγγραφα τῆς περιόδου ἐτῶν 1672-1694, Ἐγίρας 1083-1105. Ηράκλειο 1976.
- ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗΣ 1978: Σταυρινίδης, Ν. Σ., *Μεταφράσεις τουρκικῶν ἐγγράφων ἀφορῶντων τὴν ἱστορίαν τῆς Κρήτης*. 3: Ἐγγραφα τῆς περιόδου ἐτῶν 1694-1715, Ἐγίρας 1105-1127. Ηράκλειο 1978.
- ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗΣ 1984: Σταυρινίδης, Ν. Σ., *Μεταφράσεις τουρκικῶν ἐγγράφων ἀφορῶντων τὴν ἱστορίαν τῆς Κρήτης*. 4: Ἐγγραφα τῆς περιόδου ἐτῶν 1715-1752, Ἐγίρας 1127-1165. Ηράκλειο 1984.
- ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗΣ 1985: Σταυρινίδης, Ν. Σ., *Μεταφράσεις τουρκικῶν ἐγγράφων ἀφορῶντων τὴν ἱστορίαν τῆς Κρήτης*. 5: Ἐγγραφα τῆς περιόδου ἐτῶν 1752-1765, Ἐγίρας 1165-1179. Ηράκλειο 1985.
- ΨΙΛΑΚΗΣ 1993: Ψιλᾶκης, Ν., *Μοναστήρια καὶ ἐρημητήρια τῆς Κρήτης*. Β'. Ηράκλειο 1993.
- ANDRIOTIS 1989: Andriotis, N., *La population et le peuplement de la Crète (XVIe-XVIIe siècles)*. Mémoire de D.E.A., Paris I-Sorbonne. Paris 1989.
- BALTA 2000: Balta, Evangelia, Olive Cultivation at the Time of the Ottoman Conquest. *Journal of Ottoman Studies* XX (2000), 143-164.
- GÜLSOY 1997: Gülsoy, E., *Girit'in Fethi ve Adada Osmanlı İdaresinin Tesisi (1645-1670)*. Istanbul 1997. Ἀνέκδοτη διδακτορικὴ διατριβὴ στο Μarmara Üniversitesi [= Gülsoy, E., *Girit'in Fethi ve Osmanlı İdaresinin Kurulması (1645-1670)*, Istanbul 2004].
- GÜLSOY 2001: Gülsoy, E., Osmanlı Tahrir Geleneğinde Bir Değişim Örneği: Girit Eyâleti'nin 1650 ve 1670 Tarihli Sayımları. *Pax Ottomana. Studies in*

Memoriam Prof. Dr. Nejat Göyünç, Sota and Türkiye Yayınları. Haarlem /
Ankara 2001, 183-203.

SCHWARZ 1982: Schwarz, K., Die Stiftungen Deli Hüseyin Paschas auf Kreta.
Südost-Forschungen 41 (1982), 117-129.